

MODERNÍ INTERPRETACE TRADIČNÍHO KONCEPTU

ČASOPIS ARCHITEKT 3 2015

Městský člověk – a nejen on – se na venkově většinou cítí velmi příjemně. Proto si lidé kupují chalupy, budují letní sídla, jezdí na dovolenou mimo město. Čím to je? Je rozhodujícím faktorem blízkost přírody, sepětí s našimi kořeny a tradicemi, architektura nebo je to spíše fungující komunita? Asi od každého trochu. Hodně se napsalo o tom, jaké jizvy utrpěla tvář české vesnice v době komunistického kolektivismu a později v éře podnikatelského baroka a bezduchých satelitů devadesátých let a počátku tohoto století. Nikdo se však dosud systematicky nezabýval, anebo o tom nevíme, zmapováním toho, na čem *genius loci* české vesnice vlastně stojí a už vůbec ne, zda by se to dalo přenést do moderního bydlení.

Do ojedinělé mise se na počátku loňského roku pustila Arendon Development Company. Firma, za kterou stojí londýnský kapitál, nechala zpracovat studii, která zmapovala 13 středo- a jihočeských obcí. Zaměřila se zejména na celkový urbanistický koncept, uspořádání veřejného prostoru, původní architektonickou formu a další prvky, které daným místům dávají jedinečný charakter. Následně přišlo to nejzajímavější. Zadání skupině českých i zahraničních architektů, aby se pokusili závěry studie přenést do projektu

moderního rezidenčního celku. Výzev byla celá řada a to, jak se to povedlo, můžete posoudit sami. Alespoň tedy v omezeném rozsahu tohoto článku.

Urbanismus Většina obcí, ze kterých studie vycházela, se rozprostírá rovnoměrně kolem centrální plochy návsi. Domy zde tvoří kompaktní tvar, uprostřed je často zelená či vodní plocha. Je zde většina obecní vybavenosti jako obchod, hospoda, kostel, úřad, autobusová zastávka apod. Z pečlivě uspořádaného centra se další vrstvy zástavby rozbíhají již v členitém módu a volně přecházejí do okolní krajiny. Obce jsou protkané silnicemi, které ale nijak nedominují a vhodně zapadají do celku. Druhým urbanistickým vzorcem, který studie zachytila, je podélné rozložení po obou stranách hlavní silnice. Obecní vybavenost je soustředěna v jednom místě, kde se prostor kolem silnice rozšiřuje v náznak návsi.

Veřejný prostor Veřejné plochy v navštívených obcích nabízejí výhled do zeleně ze všech budov, které je obklopují. Díky kompaktní linii staveb a spojovacích zdí, která je obklopuje, poskytují zároveň pocit bezpečí a ochrany. Zeleň obvykle netvoří jeden celek,

ale je fragmentována cestami, stromy a keři či malými vodními plochami. Veřejný prostor zasahuje až k domům, které se neschovávají za oplocené předzahrádky. Chodníky a silnice jsou integrovány nenásilně, s minimem vysokých obrubníků či jiných výrazných prvků. Je dbáno na to, aby byl prostor maximálně přístupný slunečnímu svitu a nedocházelo ke zbytečnému stínění. Je místem pro trávení volného času a setkávání, jsou na něm kaple, zvonice, lavičky či dětská hřiště.

Architektura Typické venkovské sídlo se skládalo z několika dlouhých spojených budov lemujících pozemek a vytvářejících uprostřed uzavřený dvůr. Přední budova (do ulice) bývala obytná, na ni navazovaly stáje a v zadu, směrem do polí, byla sýpka a úložišť zemědělského vybavení. Dnes jsou budovy většinou přestavěny k rezidenčním účelům. Důležitým architektonickým prvkem jsou střechy. Výhradně sedlové, lišící se region od regionu různě tvarovanými okraji a dalšími detaily. Podezdívky jsou často kamenné. Menší a jednoduchá okna v dřevěných rámech rozehrávají na fasádách zajímavý rytmus. Omítky jsou většinou hladké a světlé.

Z průzkumu historického konceptu klasické české vesnice vychází připravovaný projekt Oaks Prague. Jedná se rezidenční celek, který vzniká nedaleko Prahy (katastr obce Popovičky). Je založen na myšlence stvořit příjemné místo pro život a udělat to tak promyšleně a poctivě, jak to doposud u nás nikdo neudělal. V budoucnu má dát domov více než 200 rodinám. Jeho výhodou je, že vzniká prakticky na zelené louce, v pečlivě zvolené lokalitě zvláště středočeské krajiny. Náročné představy jeho tvůrců se tak mohou realizovat bez větších omezení. Jméno je inspirováno okolním lesem s hojným výskytem dubů.

Studii zpracovaly architektonické kanceláře specializované na urbanistické koncepce a krajinné plánování – britská John Thompson & Partners a americká EDSA. Projekty jednotlivých domů vypracovali přední zahraniční architektonické týmy (Richard Meier & Partners, John Pawson, John Pardey

Architects, Hall McKnight, Duggan Morris Architects, McGarry Moon Architects, Haptic Architects, Eldridge Smerin, John Thompson & Partners, Coffey Architects, Wolfgang Ludes Studio) i čeští architekti (Eva

Jiříčná / AI – Design, ADR, Chapman Taylor). Jejich rukopis je samozřejmě individuální, ale rámcově vychází ze společného urbanistického konceptu, stanoveného na základě zpracované studie fungování tradiční české vesnice.

Generální projektant jsou Cigler Marani Architects a Cuboid. Za koordinaci a design management zodpovídá Chapman Taylor.

1 Masterplan – Hlavní část rezidenčního celku Oaks Prague se bude rozkládat kolem volného centrálního prostoru s rybníčkem a bude nabízet řadu dalších členitých ploch a zákoutí, funkčních i odpočinkových. Směrem na západ, oddělena zeleným údolím, vznikne relativně samostatná čtvrť West Oaks. Ta se rozbíhá v podlouhlém tvaru kolem příjezdové komunikace a jejím přirozeným centrem bude přestavěný lovecký zámeček z 19. století. V něm bude restaurace, obchod s potravinami, wellness centrum a další služby.

2 Skica venkovské architektury z obce Bošovice

3 Krašovice v jižních Čechách – jedna z obcí, ve které se autoři studie inspirovali, jak pracovat s veřejným prostorem.

4 McGary Moon Architects se ve svém návrhu inspirovali půdorysem venkovských statků. Dům se uzavírá směrem do ulice, vnitřní nádvoří ale poskytuje velkorysý otevřený prostor a soukromí.

5 Moderní interpretace venkovské architektury podle architektonického studia ADR. V návrhu pracují i s úrovní suterénu, aby byla maximalizována užitnost prostoru.

6 Moderní interpretace venkovské architektury od britského architekta Johna Pardeyho.

7 Projekt od britského ateliéru Duggan Morris – skupina skupinu jednoduchých budov, z nichž každá má vlastní výraz, ale dohromady tvoří jeden celek, co do detailů, barev a forem. Každé obydlí je složeno ze čtyř elementů: hlavní budova, přístavba, garáž a prosklený koridor, který je pojítkem mezi ulicí a interiérem.

